

Universal Declaration of Human Rights - Kpelle, Guinea

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

NUKAN MAAMENI YENYII 'BO PELE HU

Dɔn juwoo gbalatɔmaa

A ke kaalonna da tɔɔi gaa nukan nei yene yiihu diɔ legbɔɔba laa, tɔlinmo laa da lilaa di nwundɔɔi.

A ke lɔnɛɛ nukan dɔɔi gaa maane yene nuan diɔ pɛli kweiwoo boi, diɔ laa di maameni la, yi di hwa ke ɲeimaarɔn da mɔnɔ di hu, bɛ kele yenɛnuan kaa bɔi.

A ke tɔɔi gaa nukan nei yenyii hu bɛ maane maa ɔ kɔnwɔ, hoge nukan hwɛpa pɛnɛ hwɛ gwei tɛɔɔ hemei iɔi hu ɲeitɔɔnuan diɔ.

A ke loɲaa kele yepuɔ gehu bɛ maane gu hwarɲa tɛɔɔ bɔi.

A ke loi kele hu nuan bowoo ba, tɔɔi lele gaa hinaa di wɔɔ Kaalonnaa hu, yai a di wɔɔ tɛtɔɔ yii lele ɲeikulo, ye pɛnɛ ye di wɔɔ yii ɲaane legbɔɔba laa hui.

A ke yene loi kele da ɲɔɔ kɔn genei bɛ di liimu ɔ hɔɔɔ nɛgbɔɔba lelei da tɔɔi gaa nei yene yii hu maa meni bai.

A ke gilipahie tɔnɔi ti hwilɔn nukan dɔɔi da ɲɔɔ legbɔɔba laa bɛ ge, ɔle yabɛ ke a di liimu hɔɔɔ a gbɔɔkɔ, yili bɛ a ge loi kele diwɔɔ ɲaakɔn genei ɔ bo yene.

Maane nutɛitei, ɔ make a kɔɔma yirɲaa di gɔl diɔ, maakweli, da hutɔ bɛ da nɛgbɔɔba, da tɔɔi gaa nukan nei yenyii hu di hee di kpanɲa kenaa kele bɛ, ɔ make bɛyi ɔ wɔ ɲaawooɔ kaa lai, yili kele bɛ gei yene bilibili gemɛi ɲɔ ɲaakɔn genei ɲeii zea kaa Amɛlik loi hui, ɔ dɔn ɲaa nei laa a kɔɔ kɔɔlaa ɲɔ holo pou (10) gwɛlan nwaatɔnɔ pulu ɲun mɛinan yenan kɔu mɛihaaba (1948).

Dɔn ɲoo toloo 1

Nukan gele kaa pɛlɔ kaa tanɔn, yiliba nu kɛle maawiyɔ pɛlɔ da tɔɔi gaa nei yenyii hu kɛpɛlɔ kaalɔ tanɔn; di kemɛni a nukan ɲaa bɛ geɛ hwɛkɛli wɛlikɛmaa ɔ lo di luwai.

Dɔn ɲoo veele 2

Dɔn ɲeii huwoo kaa nukele ba tanɔn, guloju hwɛ ma ye ɔ ke a huwu mɛni, gu kɔɔ kɛpɛlɔ, gu lawoo, ɲaala mɛni kenaa bɛlɔ, kilipahie huwu lope, ɲeii hu yii bo pɛlɔ ba, hɛn ɲɔɔbɔ pɛlɔ pɔ da nukaapɛlɔ da zɛɔɔ, ye ɔ ke a hulonu da nɛnu yilipulu, ye ɔ ke loi gaa gbɔɔba ju mun, ye ɔ ke a loi yi gaa nii mɛlan nɔi yemu a ju mun dɔn ɲeii huwoo kaa nukele ba tanɔn.

Dɔn ɲoo zaaba 3

Maala kaa nukele yei ɔ yenɛke, ɔ legbɔɔba laa hɔɔbɔ, ɔle gbinimaa ye kɔɔɔ.

Dɔn ɲoo naan 4

Nuta hwa peli læi lualaa hu da tɔlaalaa hu, luolaa da luoyɔu huɔu lɔpe da kpɛ.

Dɔn ŋoo nɔɔli 5

Di hwɛ kia pai nuta mɔɔɔboi, di hwɛ kia pai meni jaanwana laai nuta ba, yi a nu kulo nulaa hu ɛɛ eyɛ mɛɛkpɛ ma.

Dɔn ŋoo mɛida 6

Kɛnɛ lɔpe gele, maanɛ nu keɛ ŋɔ kaa lonna, ɔ kɛ a ɔɔɔn ŋaa ma.

Dɔn ŋoo mɛihweɛ 7

Nu keɛ peliai a ge tɔn niila ŋe tɔn mɛi. Nu keɛ hon bɛɛ kaa tanɔn nukan maatɔn ŋei liila.

Dɔn ŋoo mɛihaaba 8

Maala kaa nukele yei ɔ li kititɛɔ pɛɛ la; a gaa ye maameni ye ɔ piliju.

Dɔn ŋoo mɛinaan 9

Di hwa nu too gahwɛ ŋa, yi ŋun vɛ mai. A wwalakɛti di maakwiya ŋɔɔ lɔɔba gahwa meni ŋɔɔ pɛɛhu.

Dɔn ŋoo bou 10

Maala ka nukele yei, ɔ ŋɔɔ tian makɔɔ kititɛ ɔ pɛɛla, ɛɛ dian ti ɔ kɛ a kɔɔn ŋaa ɔ make meni lɔpe daa zenwuɔn.

Dɔn ŋoo boukɔutanɔn 11

1. Nui lɔpe da meninɔɔ laahe ŋɔɔ, meniti hwa peli kei a jɔn, yi jɔn ti hwɛ kɔɔn ni ponɔɔ kitikɛɛ la, maakɔɔnuaan ŋei ba.

2. Tɔn hwa peli nui lɔpe honji menita ba yiyai meni ti kei lowai, dɔn ti hwɛ kɛ laali; yilipulu menikei lowai tɔn mɛ a laa nui ti mɛi, ɔ make a kwia.

Dɔn ŋoo boukɔu hweɛ 12

Nuta hwa naa lɔ mɛlan nii pɛɛ hu, lɔ kpɛli-kpɛli, ŋei bɛɛn meni hu, da gbiniba meni tamaa hu, naa kala pɛɛ ɔ.

Dɔn ŋoo boukɔu haaba 13

1. Maala kaa nukele yei ɔ hiɛ a niibapɛɛ, ɛɛ ɔ he niiba kɛnaa ŋɔ lɔ hu.

2. Maala kaa nukele yei ye peli kuloi lɔ lɔpe hu, ɔ make gbɔɔ lɔ, ɛɛ ɔ pɛɛ ɔ ŋa gbɔɔ lɔ ti hu.

Dɔn ŋoo boukɔu naan 14

1. Nui lɔpe da ŋɛikɔu kpɔlu jeei, maala kaa ŋei ɔ maakilɛ lɔ takpɛli hu, yiyai nɔiti a peli ŋee hee mu.

2. Maakilɛlaa ti hwa peli tɛɔɛi meni nɔɔn kemun gbɔɔkpɔ ɔ yi hwɛ ba lɔ ŋun ma meninɔɔ da kaala.

Dɔn ŋoo boukɔu lɔli 15

1. Maala kaa nukele yei ə lɔi lonna hɔlɔbo.
2. Di hwa peli lɔlonna kuloi nu yei hulu meni hu əlɛ maala hwə ŋkɔɔ nu yei hwə ŋk lɔlonna maahwalin.

Dɔn ŋoo boukɔumɛida 16

1. Nɛɛnu da hulonu da hɛli kpilayela da di lanɔyela da peli heei di kepɔ guloju hwə ma yɛkɛ la a huɔu meni, lɔlon na meni, əlɛ yala pələ meni. Di pɛliɛ a di ke niifoo ti hu, ə makɛ di taɔai lowai.
2. Lɛgbɔɔba da laana bɛ a hilətai laa ma.
3. Pɛlɛn mə ba a kpɔmaayi hɔɔɔma, əlɛ maala ka ŋei gbɔmayii ti da nɔi ŋɛitɔɔ nuaan di maakɔɔɔn.

Dɔn ŋoo boukɔumɛihweelɛ 17

1. Nukan lɔpɛɛ jɔlɔbo hɛn gaa a bɔɔ, ə makɛ g boukɔuaa kpɔn ju.
2. Di hwa nu yee kpilan di hwə jɔlɔbo hɛn gulo ŋei.

Dɔn ŋoo boukɔumɛihaaba 18

Nui lɔpɛɛ a peli gbɔɔ kilinahiə kei, niifaa yiifoo pələ hu. Mukulaa ba a peli niifaa kalan gɛi, ə niifaa yiifoo juwu yii bo pələ hu.

Dɔn ŋoo boukɔumɛinan 19

Maala kaa nui lɔpɛɛ gələ yei ŋkɔ kilinahiɛ lɛ ə gweiwoobo, ə gilipuju kwɛli, ə jɔlɔbo ə nɛi nuta kpɛli ŋaa diə kɛnakele yi ŋkɔ hwa kɛ ju.

Dɔn ŋoo bouhwweelɛ 20

1. Maala kaa nukele yei ə ŋundɔ kɛ, əlɛ ə kpɔn naa liilaa hu.
2. Di hwa nu yee kpɛlan di hwə nɔ kpɔn ju.

Dɔn ŋoo bouhwweelɛ kɔu tanɔn 21

1. Maala kaa nukele yei, ə tɔɔi hɔlɔbo ŋkɔ lɔi ŋawoobo meni hu, a wala kɛ a yaa kpini, ə kɛ nui a ŋɛɛ lɛmai.
2. Maala kaa nukele yei, ə kolokɛ gahanama ba ŋkɔ lɔi hu. Yiyan nuta hon bɛtlɛ hwa tɛɔɛ mɛlan ma.
3. Lɔlonnii kilinahiə pələ bɛ lɔi ŋawoobo a kuloju. Gilinahiə ti a kɔlɔn nɔi nɔi ŋawoobo nuan he luwai a kɛ a nɔi kwei nuan kələ laamaawoo.

Dɔn ŋoo bouhwweelɛ kɔuweelɛ 22

Nu kele kɛmeni a kpɔɔɔyɛi bo mun mə gɛ, yɛ kɛ kpɔn ninimu. Ninin ti bɛ maanɛ ə pa bɔ a yeelaholon; yɛlɔgei, kaalɔnaa, əlɛ meni kɔlɔn ŋa.

Dɔn ŋoo bouhwweelɛ kɔu haaba 23

1. Maala kaa nukele yei ə kolo ke, ə niiba koloke təlinmo da jaane pələ mei; ə ge hwə pa ke a nui kolo hwə ma.
2. Nu kəkolo bə maane di zalama; ə ke a hulonu da nenu.
3. Kolokemun ləpee a peli kolokenuan maakəŋa kəŋn naai; a wala keti ə to da hu.
4. Kolokemun nəpee maala kaa nei ə viitə, ə niiba pələ ŋaa ke. Ge kolo kei nowai ŋen ə ke a dək; əle yilipulu ŋək hwitə lowai ye hala ma.

Dən ŋoo bouhwwele kuu naan 24

Maala kaa nukan nei ŋək yii ə ke a beliya ju, gəlbi hwə toa pono, yaa da nainuaan di ke di jaane hu; yii hwiləŋna: kəŋkə meni, maayilimeni, yii meni, da hali meni, bele di maameni walawala nei kulo meni kele ba.

Dən ŋoo bouhwwele kuu ləkli 25

1. Kolo a wala ke nei, ŋən a pələma, kolo hwa kpe nei, kalanəŋnaa a jəkbo, a pək, a wala keti meni ta kpeli a pələma, yi hwa peli gbəkmu, maala kaa nei yi maakəma ə bo.
2. Maala kaa logaa laa da lokolo di yei di kəma həkbo. Gbəkma ti a peli kei logele ba, ə make a welilon.

Dən ŋoo bouhwwele kuu meida 26

1. Maala kaa nukele yei di jutə. Jutə ti həkə hwə ma, yi kək hwilən maakweli kəkəkək ba. Maane kolo maakweli lakwəli ə ke kəna kəle. Maane lakwəli kəne kəe laa ə ke kəna kəle təkək, nui ləpe ge hwaŋa a ke nei.
2. Maakweli ŋun ma ya baa ə nukan holoon naa bo, ə dək gaa ŋəi yəne yii hu maawiye. Ya bə maane ə wooman, ŋəimaa hweli, da welikəmaa di lə ləi kəle lowai, huwu ŋaa kəle lowai ə ge liila ə ke diyəi.
3. Maala kaa a longaanuaan yei di di ləni hutə pələ len.

Dən ŋoo bouhwwele kuuməihwele 27

1. Maala kaa nukele yei ə geti ke nək ŋək tətəkək laa kpaalə mei, ə pəlima ə dək kulo.
2. Maala kaa nukele yei belihen, gulohen, maa ə kək.

Dən ŋoo bouhwwele kuuməihaaba 28

Maala kaa nukele yei, ə getike, ye dən ŋooŋaa nei bo di le di kpaalə mei.

Dən ŋoo bouhwwele kuu meinaan 29

1. Nu yaakpeli geti kaama kəma yii hu. Maahəkbo gbəkma yii ti bə a peli ŋək nukan naa laakuloi a nele.
2. Tək gaa nu yei yənyii hu da ŋək ləgbəkba laa, maala kele həkbo ŋen lə gaama, ya baa a məlaa diwəi kəkək, kəma yii hu yi hulu meni hwə laa.
3. Maala ŋaa ti da ləgbəkba ŋaa ti, ge pələ hwa peli kei a juwu takpeli yi yəne kele puək geba hwə mo li.

DON HO BOUHAABA 30

Kpalə ta kpli hwə laa yi a peli don ɲaa ɲei maameni piliju, ye nu ɲɔɔ tɔɔ gaa ɲei yenyii hu da ɲɔɔ legboɔba laa kuloi ɲei: ye ə ke a lɔi, a kɔɔn, ə make gu teitei.

NUKAN MAAMENI YENYII BO PELE HU

DON JUWOO GBALATɔMAA

A KE KAALONNA DA TɔɔI GAA NUKAN ɲEI YENE YIIHU DIƏ LEGBOɔBA LAA, TƏLINMO LAA DA LILAA DI NWUNDɔɔI.

A KE LƏNEE NUKAN DɔɔI GAA MAANE YENE NUAN DIƏ PELI KWEIWOO ɔOI, DIƏ LAA DI MAAMENI LA, YI DI HWA KE ɲEIMAAɲɔN DA MɔNɔ DI HU, ɔƏ KELE YENENUAN KAA ɔI.

A KE TɔɔI GAA NUKAN ɲEI YENYII HU ɔƏ MAANE MAA Ə KɔNWɔ, HOGƏ NUKAN HWƏPA PƏNƏ HWƏ GWƏI TƏĜƏ HEMƏI ɔI HU ɲEITɔWɔNUAN DIƏ.

A KE LɔIɲAA KELE YEPUD GEHU ɔƏ MAANE GU HWAɲA TƏĜƏ ɔI.

A KE LɔI KELE HU NUAN ɔOWOO ɔA, TɔɔI LELE GAA HINAA DI Wɔɔ KAALONNAA HU, YAI A DI Wɔɔ TETɔWɔ YII LELE ɲEIKULO, YE PƏNƏ YE DI Wɔɔ YII ɲAANE LEGBOɔBA LAA HUI.

A KE YENE LɔI KELE DA ɲɔɔ KɔN GENEI ɔƏ DI LIIMU Ə HƏĜƏ NƏGBɔɔBA LELEI DA TɔɔI GAA ɲEI YENE YII HU MAA MENI ɔAI.

A KE GILɲAHIE TɔNɔ TI HWILƏN NUKAN DɔɔI DA ɲɔɔ LEGBOɔBA LAA ɔƏ GE, ƏLE YABƏ KE A DI LIIMU HƏĜƏ A GBɔKɔ, YILI ɔƏ A GE LɔI KELE DIWɔɔ ɲAAKɔN GENE Ə ɔO YENE.

MAANE NUTEITEI, Ə MAKE A KɔMA YIɲAA DI GɔL DIƏ, MAAKWELI, DA HUTɔ ɔƏ DA NƏGBɔɔBA, DA TɔɔI GAA NUKAN ɲEI YENYII HU DI HEE DI KRANɲA KENAA KELE ɔƏ, Ə MAKE ɔEYI Ə Wɔ ɲAAWOɔBO KAA LAI, YILI KELE ɔƏ GEI YENE BILIBILI GEMƏI ɲɔ ɲAAKɔN GENEI ɲEI ZEA KAA AMƏLIK LɔI HUI, Ə DɔN ɲAA ɲEI LAA A PɔLɔ KPALAA ɲɔ HOLO POU (10) GWƏLAN NWAATɔNɔ PULU ɲUN MƏINAN YENAN KɔU MƏIHAABA (1948).

DON HO TOLOO 1

NUKAN GELE KAA PƏLƏ KAA TANɔN, YILIBƏ NU KƏLE MAAWIYƏ PƏLƏ DA TɔɔI GAA ɲEI YENYII HU KƏPƏLƏ KAALɔ TANɔN; DI KEMENI A NUKAN ɲAA ɔƏ GE HWEKELI WELIKEMAA Ə Lɔ DI LUWAI.

DON HO VELE 2

DON ɲEI HUWOO KAA NUKELE ɔA TANɔN, GULOJU HWƏ MA YE Ə KE A HUWU MENI, GU KɔLɔ KƏPƏLƏ, GU LAWOO, ɲAALA MENI KENA BƏLƏ, KILɲAHIE HUWU LɔPE, NƏI HU YII ɔO PƏLƏ ɔA, HEN ɲLɔLɔ PƏLƏ Pɔ DA NUKAAPƏLƏ DA ZƏĜE, YE Ə KE A HULONU DA NENU YILIPULU, YE Ə KE LɔI GAA GBɔɔBA JU MUN, YE Ə KE A LɔI YI GAA NII MƏLAN ɔI YEMU A JU MUN DON ɲEI HUWOO KAA NUKELE ɔA TANɔN.

DON HO ZAAɔA 3

MAALA KAA NUKELE YEI Ə YENEKE, Ə LEGBOɔBA LAA HɔLɔLɔ, ƏLE GBINIMAA YE KɔNɔ.

DON HO NAAN 4

NUTA HWA PELI LƏE LUALAA HU DA TɔLAALAA HU, LUOLAA DA LUOYɔU HUĜU LɔPE DA KPE.

DON HO NɔLI 5

DI HWƏ KIA PAI NUTA MƏNƏBƏI, DI HWƏ KIA PAI MENI ƶAANWANA LAAI NUTA BƏ, YI A NU KULO NULAA HU ƏLE EYE MELEKPE MA.

DƶN ƶOO MEIDA 6

KENE LƶPE GELE, MAANE NU KELE ƶƶ KAA LONNA, Ə KE A GƶLƶN ƶAA MA.

DƶN ƶOO MEIHWELE 7

NU KELE PELIAI A GE TƶN NIILA ƶE TƶNƶ MEI. NU KELE HON BƏLƏ KAA TANƶN NUKAN MAATƶN ƶEI LIILA.

DƶN ƶOO MEIHAABA 8

MAALA KAA NUKELE YEI Ə LI KITITƏĜƏ PELE LA; A GAA YE MAAMENI YE Ə PILIJU.

DƶN ƶOO MEINAAN 9

DI HWA NU TOO GAHWƏ ƶA, YI ƶUN VƏ MAI. A WWALAKETI DI MAAKWIYA ƶƶ LƶIBA GAHWA MENI ƶƶ PƏLƏHU.

DƶN ƶOO BOU 10

MAALA KA NUKELE YEI, Ə ƶƶ TIAN MAKƶƶ KITITƏ ĜƏ PELELA, ƏLE DIAN TI Ə KE A KƶLƶN ƶAA Ə MAKE MENI LƶPEE DAA ZENWUƶN.

DƶN ƶOO BOUƶUTANƶN 11

1. NUI LƶPEE DA MENIƶƶƶƶ LAAHE ƶƶ, MENITI HWA PELI KEI A ƶN, YI ƶN TI HWƏ KƶLƶN NI PONOƶA KITIKERELE LA, MAAKƶƶƶƶƶƶƶƶ ƶEI BƏ.

2. TƶN HWA PELI NUI LƶPE HONJI MENITA BƏ YIYAI MENI TI KEI LOWAI, DƶN TI HWƏ KE LAALI; YILIPULU MENIKEI LOWAI TƶN MƏ A LAA NUI TI MEI, Ə MAKE A KWIA.

DƶN ƶOO BOUƶU HWEELE 12

NUTA HWA NAA Lƶ MƏLAN ƶII PƏLƏ HU, Lƶ KPELI-KPELI, ƶEI BELEN MENI HU, DA GBINIIBA MENI TAMAA HU, NAA KALA PƏLƏ Pƶ.

DƶN ƶOO BOUƶU HAABA 13

1. MAALA KAA NUKELE YEI Ə HIƏ A NIIBA PƏLƏ, ƏLE Ə HE NIIBA KENAA ƶƶ LƶI HU.

2. MAALA KAA NUKELE YEI YE PELI KULOI LƶI LƶPE HU, Ə MAKE GBƶƶ LƶI, ƏLE Ə PƏNƏ Ə ƶA GBƶƶ LƶI TI HU.

DƶN ƶOO BOUƶU NAAN 14

1. NUI LƶPE DA ƶEIKƶ KƶLƶ JEEI, MAALA KAA ƶEI Ə MAAKILƏ LƶI TAKPELI HU, YIYAN NƶITI A PELI ƶEE HEE MU.

2. MAAKILƏLAA TI HWA PELI TƏĜEI MENI Nƶƶƶ KEMUN GBƶƶƶƶ Pƶ YI HWƏ BƏ LƶI ƶUN MA MENIƶƶƶƶ DA KAALA.

DƶN ƶOO BOUƶU LƶLI 15

1. MAALA KAA NUKELE YEI Ə LƶI LONNA HƶLƶBƏ.

2. DI HWA PĒLI LĀILONNA KULOI NU YEI HULU MĒNI HU ǼLE MAALA HWǼ NJĀNJ NU YEI HWǼ NJĀ LĀILONNA MAHWALIN.

DĀN NJOO BOKĀUMEIDA 16

1. NĒENU DA HULONU DA HĒLI KPILAYELA DA DI LANAYELA DA PĒLI HĒEI DI KEPĀ GULOJU HWǼ MA YEKE LA A HUĜU MĒNI, LĀILON NA MĒNI, ǼLE YALA PǼLǼ MĒNI. DI PĒLIE A DI KE NJĪBOO TI HU, Ǽ MAKE DI TAGĀI LOWAI.

2. LEGBĀĀ DA LAANA BĒ A HILĒTAI LAA MA.

3. PĒLEN MǼ BĀ A KPĀMAAYI HĀĀĀMA, ǼLE MAALA KA NJEI GBĀMAYII TI DA NJI NJEITĀĀ NUAAN DI MAAKĀNJĀ.

DĀN NJOO BOKĀUMEIHWELE 17

1. NUKAN LĀPEE JĀLĀBO HĒN GAA A BĀĀ, Ǽ MAKE G BOKĀUAA KPĀN JU.

2. DI HWA NU YEE KPILAN DI HWǼ JĀLĀBO HĒN GULO NJEI.

DĀN NJOO BOKĀUMEIHAĀĀ 18

NUI LĀPEE A PĒLI GBĀĀ KILINAHIE KEI, NJĪBĀ YĪBO PǼLǼ HU. MUKULAA BĀ A PĒLI NJĪBĀ KALAN GEI, Ǽ NJĪBĀ YĪBO JUWU YII BĀ PǼLǼ HU.

DĀN NJOO BOKĀUMEINAN 19

MAALA KAA NUI LĀPEE GǼLE YEI NJĀ KILINAHIE LE Ǽ GWEIWOOBO, Ǽ GILIPUJU KWELI, Ǽ JĀLĀBO Ǽ NEI NUTA KPĒLI NJAA DIǼ KĒNAKELE YI NJĀ HWA KE JU.

DĀN NJOO BOUHWWELE 20

1. MAALA KAA NUKELE YEI Ǽ NJUNDĀ KE, ǼLE Ǽ KPĀN NAA LIILAA HU.

2. DI HWA NU YEE KPĒLAN DI HWǼ NJĀ KPĀN JU.

DĀN NJOO BOUHWWELE KĀU TANĀN 21

1. MAALA KAA NUKELE YEI, Ǽ TĀĀI HĀLĀBO NJĀ LĀI NJAWOORO MĒNI HU, A WALA KE A YAA KPINI, Ǽ KE NUI A NJEE LĒMAI.

2. MAALA KAA NUKELE YEI, Ǽ KOLOKE GAHANAMA BĀ NJĀ LĀI HU. YĪYAN NUTA HON BĒTLǼ HWA TĒĜĒ MĒLAN MA.

3. LĀILONNII KILINAHIE PǼLǼ BĒ LĀI NJAWORO A KULOJU. GILINAHIE TI A KĀLĀN NJI NJI NJAWORO NUAN HE LUWAI A KE A NJI KWEI NUAN KǼLE LAAMAAWO.

DĀN NJOO BOUHWWELE KĀUWEELE 22

NU KELE KĒMĒNI A KPĀNJUYII BĀ MUN MǼ GE, YE KE KPĀN NINIMU. NININ TI BĒ MAANE Ǽ PA BĀ A YEELAHOLON; YELĀGEI, KAALĀNNA, ǼLE MĒNI KĀLĀN NJA.

DĀN NJOO BOUHWWELE KĀU HAĀĀ 23

1. MAALA KAA NUKELE YEI Ǽ KOLO KE, Ǽ NJĪBĀ KOLOKE TĒLINMO DA NJAANE PǼLǼ MEI; Ǽ GE HWǼ PA KE A NUI KOLO HWĀ MA.

2. NU KEKOLO BƏ MAANE DI ZALAMA; Ə KE A HULONU DA NENU.

3. KOLOKEMUN LƏPEE A PELI KOLOKENUAN MAAKƏŇA KPƏN NAAI; A WALA KETI Ə TO DA HU.

4. KOLOKEMUN NƏPEE MAALA KAA ŇEI Ə VIITƏ, Ə NIIBƏ PƏLƏ ŇAA KE. GE KOLO KEI NOWAI ŇEN Ə KE A DƏƏ; ƏLE YILIPULU ŇƏƏ HWITƏ LOWAI YE HALA MA.

DƏN ŇOO BOUHWEELE KƏU NAAN 24

MAALA KAA NUKAN ŇEI ŇƏƏ YII Ə KE A BELIYA JU, GƏLƏI HWƏ TOA PONO, YAA DA NAINUAAN DI KE DI ŇAANE HU; YII HWILƏNNA: KƏNƏN MENI, MAAYILIMENI, YII MENI, DA HALI MENI, BELE DI MAAMENI WALAWALA ŇEI KULO MENI KELE BƏ.

DƏN ŇOO BOUHWEELE KƏU LƏLƏI 25

1. KOLO A WALA KE ŇEI, ŇƏN A PELEMA, KOLO HWAA KPE ŇEI, KALANƏNNA A JƏLƏBƏ, A PƏLƏ, A WALA KETI MENI TA KPELI A PELEMA, YI HWA PELI GBƏƏMU, MAALA KAA ŇEI YI MAAKƏMMA Ə BƏ.

2. MAALA KAA LOGAA LAA DA LOKOLO DI YEI DI KƏMMA HƏLƏBƏ. GBƏMMA TI A PELI KEI LOGELE BƏ, Ə MAKE A WELILON.

DƏN ŇOO BOUHWEELE KƏU MEIDA 26

1. MAALA KAA NUKELE YEI DI JUTƏ. JUTƏ TI HƏŇƏ HWƏ MA, YI KPƏ HWILƏN MAAKWELI KƏWƏTƏ BƏ. MAANE KOLO MAAKWELI LAKWƏLI Ə KE KENA KƏLE. MAANE LAKWƏLI KENE KEE LAA Ə KE KENAA KƏLE TƏWƏ, NUI LƏPE GE HWAŇA A KE ŇEI.

2. MAAKWELI ŇUN MA YA BƏƏ Ə NUKAN HOLOON NAA BƏ, Ə DƏƏ GAA ŇƏI YENE YII HU MAWIYE. YA BƏ MAANE Ə WOOMAN, ŇEIMAA HWELI, DA WELIKEMAA DI LƏ LƏI KƏLE LOWAI, HUWU ŇAA KƏLE LOWAI Ə GE LIILA Ə KE DIYEI.

3. MAALA KAA A LONGAANUAAN YEI DI DI LONI HUTƏ PƏLƏ LEN.

DƏN ŇOO BOUHWEELE KƏUMEIHWEELE 27

1. MAALA KAA NUKELE YEI Ə GETI KE NƏI ŇƏƏ TETƏWƏ LAA KPAALƏ MEI, Ə PELIMA Ə DƏLƏ KULO.

2. MAALA KAA NUKELE YEI BELIHEN, GULOHEN, MAA Ə KƏŇƏ.

DƏN ŇOO BOUHWEELE KƏUMEIHAABƏ 28

MAALA KAA NUKELE YEI, Ə GETIKE, YE DƏN ŇOONAA ŇEI BƏ DI LE DI KPAALƏ MEI.

DƏN ŇOO BOUHWEELE KƏU MEINAAN 29

1. NU YAAKPELI GETI KAAMA KƏMMA YII HU. MAAHƏLƏBƏ GBƏMMA YII TI BƏ A PELI ŇƏƏ NUKAN NAA LAAKULOI A NELE.

2. TƏƏI GAA NU YEI YENEYII HU DA ŇƏƏ LƏGBƏBƏ LAA, MAALA KELE HƏLƏBƏŇ ŇEN LƏ GAAMA, YA BƏƏ A MƏLAA DIWEI KƏWƏTƏI, KƏMMA YII HU YI HULU MENI HWƏ LAA.

3. MAALA ŇAA TI DA LƏGBƏBƏ ŇAA TI, GE PƏLƏ HWA PELI KEI A JUWU TAKPELI YI YENE KELE PUƏ GEBƏ HWƏ MO LI.

DƏN ŇOO BOUHAABƏ 30

KPALƏ TA KPƏLI HWƏ LAA YI A PƏLI DƆN NAA ƆEI MAAMENI PILIJU, YE NU NƆƆ TƆƆ GAA ƆEI YENƏYII HU DA NƆƆ LƏGBƆƆBA LAA KULOI ƆEI: YE Ə KE A LƆI, A KPƆN, Ə MAKE GU TƏITEI.

NUKAN MAAMENI YENƏYII ʼBO PƏLE HU

DƆN JUWOO GBALATƆMAA

A KE KAALONNA DA TƆƆI GAA NUKAN ƆEI YENƏ YIIHU DIƏ LƏGBƆƆBA LAA, TƏLINMO LAA DA LILAA DI NWUNDƆƆI.

A KE LƏNƏE NUKAN DƆƆI GAA MAANƏ YENƏ NUAN DIƏ PƏLI KWEIWOO ʼBOI, DIƏ LAA DI MAAMENI LA, YI DI HWA KE ƆEIMAAƆƆN DA MƆNƆ DI HU, ʼBƏ KELE YENƏNUAN KAA BƆI.

A KE TƆƆI GAA NUKAN ƆEI YENƏYII HU ʼBƏ MAANƏ MAA Ə KƆNWD, HOGƏ NUKAN HWƏPA PƏNƏ HWƏ GWƏI TƏĜƏ HEMƏI IƆI HU ƆEITƆWƆNUAN DIƏ.

A KE LƆIƆNAA KELE YEPUD GEHU ʼBƏ MAANƏ GU HWAƆA TƏĜƏ BƆI.

A KE LƆI KELE HU NUAN ʼBOWOO ʼBA, TƆƆI LELE GAA HINAA DI WƆƆ KAALONNAA HU, YAI A DI WƆƆ TƏTƆWƆ YII LƏLE ƆEIKULO, YE PƏNƏ YE DI WƆƆ YII ƆAANƏ LƏGBƆƆBA LAA HUI.

A KE YENƏ LƆI KELE DA NƆƆ KPƆN GENƏI ʼBƏ DI LIIMU Ə HƏĜƏ NƏGBƆƆBA LELEI DA TƆƆI GAA ƆEI YENƏ YII HU MAA MENI ʼBAI.

A KE GILIƆNAHIƏ TƆNƆI TI HWILƏN NUKAN DƆƆI DA NƆƆ LƏGBƆƆBA LAA ʼBƏ GƏ, ƏLE YABƏ KE A DI LIIMU HƏĜƏE A GBƆƆKPƆ, YILI ʼBƏ A GƏ LƆI KELE DIWƆƆ NAAKPƆN GENƏ Ə ʼBO YENƏ.

MAANƏ NUTEITEI, Ə MAKE A KPƆMA YIƆNAA DI GƆL DIƏ, MAAKWELI, DA HUTƆ ʼBƏ DA NƏGBƆƆBA, DA TƆƆI GAA NUKAN ƆEI YENƏYII HU DI HEE DI KPANƆA KENAA KELE ʼBƏ, Ə MAKE ʼBEYI Ə WƆ ƆAAWOOʼBO KAA LAI, YILI KELE ʼBƏ GƏI YENƏ BILIBILI GEMƏI NƆ ƆAAKPƆN GENƏI ƆEI ZEA KAA AMƏLIK LƆI HUI, Ə DƆN NAA ƆEI LAA A PƆLƆ KPALAA NƆ HOLO POU (10) GWƏLAN NWAATƆNƆ PULU ƆUN MEINAN YENAN KƆU MEIHAABA (1948).

DƆN NƆO TOLoo 1

NUKAN GELE KAA PƏLƏ KAA TANƆN, YILIBA NU KƏLE MAAWIYƏ PƏLƏ DA TƆƆI GAA ƆEI YENƏYII HU KƏPƏLƏ KAALƆ TANƆN; DI KEMENI A NUKAN NAA ʼBƏ GƏE HWƏKELI WELIKEMAA Ə LƆ DI LUWAI.

DƆN NƆO VEELE 2

DƆN ƆEI HUWOO KAA NUKELE ʼBA TANƆN, GULOJU HWƏ MA YE Ə KE A HUWU MENI, GU KƆLƆ KƏPƏLƏ, GU LAWOO, ƆAALA MENI KENA BƏLƏ, KILIƆNAHIE HUWU LƆPE, NEI HU YII ʼBO PƏLƏ ʼBA, HEN ƆLƆʼBO PƏLƏ PƆ DA NUKAAPƏLƏ DA ZƏĜEI, YE Ə KE A HULONU DA NENU YILIPULU, YE Ə KE LƆI GAA GBƆƆBA JU MUN, YE Ə KE A LƆI YI GAA NII MƏLAN NƆI YEMU A JU MUN DƆN ƆEI HUWOO KAA NUKELE ʼBA TANƆN.

DƆN NƆO ZAABA 3

MAALA KAA NUKELE YEI Ə YENƏKE, Ə LƏGBƆƆBA LAA HƆLƆʼBO, ƏLE GBINIMAA YE KƆNƆ.

DƆN NƆO NAAN 4

NUA HWA PƏLI LƏEI LUALAA HU DA TƆLAALAA HU, LUOLAA DA LUOYƆU HUĜU LƆPE DA KPƏ.

DŌN NŌO NŌŌLI 5

DI HWƏ KIA PAI NUTA MŌNŌBOI, DI HWƏ KIA PAI MENI JNAANWANA LAAI NUTA ʻBA, YI A NU KULO NULAA HU ƏLE EYE MELEKPE MA.

DŌN NŌO MEIDA 6

KENE LŌPE GELE, MAANE NU KELE NŌ KAA LONNA, Ə KE A GŌLŌN NJAA MA.

DŌN NŌO MEIHWEELE 7

NU KELE PELIAI A GE TŌN NIILA NE TŌNŌ MEI. NU KELE HON BƏLƏ KAA TANŌN NUKAN MAATŌN NJEI LIILA.

DŌN NŌO MEIHAAʻBA 8

MAALA KAA NUKELE YEI Ə LI KITITƏĜƏ PELE LA; A GAA YE MAAMENI YE Ə PILIJU.

DŌN NŌO MEINAAN 9

DI HWA NU TOO GAHWƏ JA, YI NJUN VƏ MAI. A WWALAKETI DI MAAKWIYA NŌŌ LŌIʻBA GAHWA MENI NŌŌ PƏLƏHU.

DŌN NŌO BOU 10

MAALA KA NUKELE YEI, Ə NŌŌ TIAN MAKŌNŌ KITITƏ ĜƏ PELELA, ƏLE DIAN TI Ə KE A KŌLŌN NJAA Ə MAKE MENI LŌPEE DAA ZENWUŌN.

DŌN NŌO BOUKŌUTANŌN 11

1. NUI LŌPEE DA MENIŌNŌŌ LAAHE NJUŌ, MENITI HWA PELI KEI A JŌN, YI JŌN TI HWƏ KŌLŌN NI PONŌNA KITIKEPELE LA, MAAKŌNŌNUAAN NJEI ʻBA.
2. TŌN HWA PELI NUI LŌPE HONJI MENITA ʻBA YIYAI MENI TI KEI LOWAI, DŌN TI HWƏ KE LAALI; YILIPULU MENIKEI LOWAI TŌN MƏ A LAA NUI TI MEI, Ə MAKE A KWIA.

DŌN NŌO BOUKŌU HWEELE 12

NUTA HWA NAA LŌ MƏLAN NJII PƏLƏ HU, LŌ KPƏLI-KPƏLI, NEI BELEN MENI HU, DA GBINIʻBA MENI TAMAA HU, NAA KALA PƏLƏ PŌ.

DŌN NŌO BOUKŌU HAABA 13

1. MAALA KAA NUKELE YEI Ə HIƏ A NIIBAPƏLƏ, ƏLE Ə HE NIIBA KENAA NŌ LŌI HU.
2. MAALA KAA NUKELE YEI YE PELI KULOI LŌI LŌPE HU, Ə MAKE GBŌŌ LŌI, ƏLE Ə PƏNƏ Ə JA GBŌŌ LŌI TI HU.

DŌN NŌO BOUKŌU NAAN 14

1. NUI LŌPE DA NJEIKŌU KPŌLU JEEI, MAALA KAA NJEI Ə MAAKILƏ LŌI TAKPƏLI HU, YIYAN NŌITI A PELI NJEE HEE MU.

2. MAAKILƏLAA TI HWA PELI TƏĜEI MENI NƏNƏN KEMUN GBƏKƏPƏ PƏ YI HWƏ BA LƏI NUN MA MENI NƏNƏN DA KAALA.

DƏN NƏO BOUKƏU LƏLI 15

1. MAALA KAA NUKELE YEI Ə LƏI LONNA HƏLƏBO.
2. DI HWA PELI LƏILONNA KULOI NU YEI HULU MENI HU ƏLE MAALA HWƏ NƏNƏN NU YEI HWƏ NƏ LƏILONNA MAAHWALIN.

DƏN NƏO BOUKƏUMEIDA 16

1. NƏENU DA HULONU DA HƏLI KPILAYELA DA DI LANAYELA DA PELI HEEI DI KƏPƏ GULOJU HWƏ MA YEKE LA A HUĜU MENI, LƏILON NA MENI, ƏLE YALA PƏLƏ MENI. DI PELIE A DI KE NIIBOO TI HU, Ə MAKE DI TAĜAI LOWAI.
2. LƏGBƏƏBA DA LAANA BƏ A HILƏTAI LAA MA.
3. PELEN MƏ BA A KƏMAYI HƏTƏMA, ƏLE MAALA KA NƏI GBƏMAYI TI DA NƏI NƏITƏWƏ NUAAN DI MAAKƏNƏN.

DƏN NƏO BOUKƏUMEIHWEELƏ 17

1. NUKAN LƏPEE JƏLƏBO HƏN GAA A BƏƏ, Ə MAKE G BOUKƏUAA KƏN JU.
2. DI HWA NU YEE KPILAN DI HWƏ JƏLƏBO HƏN GULO NƏI.

DƏN NƏO BOUKƏUMEIHAABA 18

NUI LƏPEE A PELI GBƏWƏ KILINAHIE KƏI, NIIBA YIIBO PƏLƏ HU. MUKULAA BA A PELI NIIBA KALAN GEI, Ə NIIBA YIIBO JUWU YI BƏ PƏLƏ HU.

DƏN NƏO BOUKƏUMEINAN 19

MAALA KAA NUI LƏPEE GƏLE YEI NƏƏ KILINAHIE LƏ Ə GWEIWOƏBO, Ə GILIPUJU KWELI, Ə JƏLƏBO Ə NƏI NUTA KƏLI NAA DIƏ KƏNAKELE YI NƏU HWA KƏ JU.

DƏN NƏO BOUHWWEELƏ 20

1. MAALA KAA NUKELE YEI Ə NUNƏƏ KƏ, ƏLE Ə KƏN NAA LIILAA HU.
2. DI HWA NU YEE KƏLAN DI HWƏ NƏ KƏN JU.

DƏN NƏO BOUHWWEELƏ KƏU TANƏN 21

1. MAALA KAA NUKELE YEI, Ə TƏƏI HƏLƏBO NƏƏ LƏI NAWOƏBO MENI HU, A WALA KƏ A YAA KPINII, Ə KƏ NUI A NEE LƏMAI.
2. MAALA KAA NUKELE YEI, Ə KOLOKE GAHANAMA BA NƏƏ LƏI HU. YIYAN NUTA HON BƏTLƏ HWA TƏĜE MƏLAN MA.
3. LƏILONNII KILINAHIE PƏLƏ BƏ LƏI NAWOƏBƏ A KULOJU. GILINAHIE TI A KƏLƏN NƏI NƏI NAAWOƏBO NUAN HE LUWAI A KƏ A NƏI KWEI NUAN KƏLE LAAMAAWO.

DՈՆ ՆՕՕ ԲՕՒԽՎՎԵԷԼԵ ԿՉՈՒԵԷԼԵ 22

ՈՒ ԿԵԼԵ ԿԵՄԵՆԻ Ա ԿՐՉՆՅՄԻԻ ԴՕ ՄՈՆ ՄԹ ԳԵ, ՅԵ ԿԵ ԿՐՉՆ ՆԻՆԻՄՈՒ. ՆԻՆԻՆ ԿԻ ԴԹ ՄԱԱՆԵ Թ ՔԱ ԴՉ Ա ՅԵԼԱԽՈԼՈՆ; ՅԵԼՉԳԵԻ, ԿԱԼՉՆՆԱԱ, ԹԼԵ ՄԵՆԻ ԿՉԼՉՆ ՆՅԱ.

DՈՆ ՆՕՕ ԲՕՒԽՎՎԵԷԼԵ ԿՉՈՒ ԽԱԹԲԱ 23

1. ՄԱԼԱ ԿԱԱ ՆՈՒԿԵԼԵ ՅԵԻ Թ ԿՕԼՕ ԿԵ, Թ ՆԻԻԲԱ ԿՕԼՕԿԵ ԿԹԼԻՆՄՕ ԴԱ ՆԱԱՆԵ ՔԹԼԹ ՄԵԻ; Թ ԳԵ ԽՎԹ ՔԱ ԿԵ Ա ՆՄԻ ԿՕԼՕ ԽՎՉ ՄԱ.

2. ՈՒ ԿԵԿՕԼՕ ԴԹ ՄԱԱՆԵ ԴԻ ՉԱԼԱՄԱ; Թ ԿԵ Ա ԽՆԼՈՆՈՒ ԴԱ ՆԵՆՈՒ.

3. ԿՕԼՕԿԵՄՈՆ ԼՉՔԵԵ Ա ՔԵԼԻ ԿՕԼՕԿԵՆՈՒԱՆ ՄԱԿՉՆՅԱ ԿՐՉՆ ՆԱԱԻ; Ա ՎԱԼԱ ԿԵԿԻ Թ ԿՕ ԴԱ ԽՈՒ.

4. ԿՕԼՕԿԵՄՈՆ ՆՉՔԵԵ ՄԱԼԱ ԿԱԱ ՆԵԻ Թ ՎԻԿՉ, Թ ՆԻԻԲԱ ՔԹԼԹ ՆՅԱԱ ԿԵ. ԳԵ ԿՕԼՕ ԿԵԻ ՆՕՎԱԻ ՆԵՆ Թ ԿԵ Ա ԴՉՉ; ԹԼԵ ՅԻԼԻՔՆՆՈՒ ՆՉՉ ԽՎԻԿՉ ԼՕՎԱԻ ՅԵ ԽԱԼԱ ՄԱ.

DՈՆ ՆՕՕ ԲՕՒԽՎՎԵԷԼԵ ԿՉՈՒ ՆԱԱՆ 24

ՄԱԼԱ ԿԱԱ ՆՈՒԿԱՆ ՆԵԻ ՆՉՉ ՅԻԻ Թ ԿԵ Ա ԲԵԼԻՅԱ ՅՈՒ, ԳՉԼՉԻ ԽՎԹ ԿՕԱ ՔՕՆՕ, ՅԱԱ ԴԱ ՆԱԻՆՈՒԱԱՆ ԴԻ ԿԵ ԴԻ ՆԱԱՆԵ ԽՈՒ; ՅԻԻ ԽՎԻԼԹՆՆԱ: ԿՉՆՉՆ ՄԵՆԻ, ՄԱԱՅԻԼԻՄԵՆԻ, ՅԻԻ ՄԵՆԻ, ԴԱ ԽԱԼԻ ՄԵՆԻ, ԲԵԼԵ ԴԻ ՄԱԱՄԵՆԻ ՎԱԼԱՎԱԼԱ ՆԵԻ ԿՆԼՕ ՄԵՆԻ ԿԵԼԵ ԴԱ.

DՈՆ ՆՕՕ ԲՕՒԽՎՎԵԷԼԵ ԿՉՈՒ ԼՉՉԼԻ 25

1. ԿՕԼՕ Ա ՎԱԼԱ ԿԵ ՆԵԻ, ՆՉՆ Ա ՔԵԼԵՄԱ, ԿՕԼՕ ԽՎԱԱ ԿՔԵ ՆԵԻ, ԿԱԼԱՆԹՆՆԱԱ Ա ՅՉԼՉԴՕ, Ա ՔՉԼՉ, Ա ՎԱԼԱ ԿԵԿԻ ՄԵՆԻ ԿԱ ԿՔԵԼԻ Ա ՔԵԼԵՄԱ, ՅԻ ԽՎԱ ՔԵԼԻ ԳԴՉՉՄՈՒ, ՄԱԼԱ ԿԱԱ ՆԵԻ ՅԻ ՄԱԿՔՉՄԱԱ Թ ԴՕ.

2. ՄԱԼԱ ԿԱԱ ԼՕԳԱԱ ԼԱԱ ԴԱ ԼՕԿՕԼՕ ԴԻ ՅԵԻ ԴԻ ԿՔՉՄԱԱ ԽՉԼՉԴՕ. ԳԴՉՄԱԱ ԿԻ Ա ՔԵԼԻ ԿԵԻ ԼՕԳԵԼԵ ԴԱ, Թ ՄԱԿԵ Ա ՎԵԼԻԼՈՆ.

DՈՆ ՆՕՕ ԲՕՒԽՎՎԵԷԼԵ ԿՉՈՒ ՄԵԻԴԱ 26

1. ՄԱԼԱ ԿԱԱ ՆՈՒԿԵԼԵ ՅԵԻ ԴԻ ՅՄԿՉ. ՅՄԿՉ ԿԻ ԽՉՆՉ ԽՎԹ ՄԱ, ՅԻ ԿՔՉ ԽՎԻԼԹՆ ՄԱԿՎԵԼԻ ԿՉՎՉԿՉՉ ԴԱ. ՄԱԱՆԵ ԿՕԼՕ ՄԱԿՎԵԼԻ ԼԱԿՎԹԼԻ Թ ԿԵ ԿԵՆԱ ԿԹԼԵ. ՄԱԱՆԵ ԼԱԿՎԹԼԻ ԿԵՆԵ ԿԵԵ ԼԱԱ Թ ԿԵ ԿԵՆԱԱ ԿԹԼԵ ԿՉՎՉ, ՆՄԻ ԼՉՔԵ ԳԵ ԽՎԱՆՅԱ Ա ԿԵ ՆԵԻ.

2. ՄԱԿՎԵԼԻ ՆՅՈՆ ՄԱ ՅԱ ԴԲԱԱ Թ ՆՈՒԿԱՆ ԽՕԼՕՆ ՆԱԱ ԴՕ, Թ ԴՉՉ ԳԱԱ ՆԹԻ ՅԵՆԵ ՅԻԻ ԽՈՒ ՄԱԱՎԻՅԵ. ՅԱ ԴԹ ՄԱԱՆԵ Թ ՎՕՕՄԱՆ, ՆԵԻՄԱԱ ԽՎԵԼԻ, ԴԱ ՎԵԼԻԿԵՄԱԱ ԴԻ ԼՉ ԼՉԻ ԿԹԼԵ ԼՕՎԱԻ, ԽՈՒՈՒ ՆՅԱԱ ԿԹԼԵ ԼՕՎԱԻ Թ ԳԵ ԼԻԻԼԱ Թ ԿԵ ԴԻՅԵԻ.

3. ՄԱԼԱ ԿԱԱ Ա ԼՕՆԳԱՆՈՒԱԱՆ ՅԵԻ ԴԻ ԴԻ ԼՕՆԻ ԽՄԿՉ ՔԹԼԹ ԼԵՆ.

DՈՆ ՆՕՕ ԲՕՒԽՎՎԵԷԼԵ ԿՉՈՒ ՄԵԻԻԽՎԵԷԼԵ 27

1. ՄԱԼԱ ԿԱԱ ՆՈՒԿԵԼԵ ՅԵԻ Թ ԳԵԿԻ ԿԵ ՆՉԻ ՆՉՉ ԿԵԿՉՎՉ ԼԱԱ ԿՔԱԼԹ ՄԵԻ, Թ ՔԵԼԻՄԱ Թ ԴՉԼՉ ԿՆԼՕ.

2. ՄԱԼԱ ԿԱԱ ՆՈՒԿԵԼԵ ՅԵԻ ԲԵԼԻԽԵՆ, ԳՆԼՕԽԵՆ, ՄԱԱ Թ ԿՉՆՉ.

DՈՆ ՆՕՕ ԲՕՒԽՎՎԵԷԼԵ ԿՉՈՒ ՄԵԻԻԽԱԹԲԱ 28

ՄԱԼԱ ԿԱԱ ՆՈՒԿԵԼԵ ՅԵԻ, Թ ԳԵԿԻԿԵ, ՅԵ ԴՉՆ ՆՅՕՆՅԱԱ ՆԵԻ ԴՕ ԴԻ ԼԵ ԴԻ ԿՔԱԼԹ ՄԵԻ.

DՈՆ ՆՕՕ ԲՕՒԽՎՎԵԷԼԵ ԿՉՈՒ ՄԵԻՆԱԱՆ 29

1. NU YAAKPELI GETI KAAMA KPOMAA YII HU. MAAHOLBO GBOMAA YII TI BƏ A PELI NJO NUKAN NAA LAAKULOI A NELE.

2. TJOI GAA NU YEI YENEYII HU DA NJO LEGBOBA LAA, MAALA KELE HOLBOJ NEN LJ GAAMA, YA BAA A MƏLAA DIWEI KOWOTI, KPOMAA YII HU YI HULU MENI HWƏ LAA.

3. MAALA NJAA TI DA LEGBOBA NJAA TI, GE PƏLƏ HWA PELI KEI A JUWU TAKPELI YI YENE KELE PUJ GEBA HWƏ MO LI.

DON JOO BOUHAABA 30

KPALƏ TA KPELI HWƏ LAA YI A PELI DON NJAA NEI MAAMENI PILIJU, YE NU NJO TJO GAA NEI YENEYII HU DA NJO LEGBOBA LAA KULOI NEI: YE Ə KE A LJI, A KPN, Ə MAKE GU TEITEI.
